

ΑΘΗΝΑ: ΑΠΟ ΤΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΑ (σελ. 50-51)

Η δημιουργία της πόλης της Αθήνας

- Το έδαφος της Αττικής ήταν φτωχό. Υπήρχαν μικροί οικισμοί γύρω από τα λιγоста χωράφια. Γι' αυτό οι κάτοικοι ασχολούνταν κυρίως με το **εμπόριο** και τη **ναυτιλία**.
- Αργότερα οι οικισμοί συνενώθηκαν σε μια πόλη, την **Αθήνα**. Αυτό το γεγονός, που ονομάστηκε **συνοικισμός**, αποδόθηκε στον **Θησέα** και εορταζόταν κάθε χρόνο στα **Παναθήναια**.

Το πολίτευμα της Αθήνας

- Το πρώτο πολίτευμα της Αθήνας ήταν η **βασιλεία**. Τελευταίος βασιλιάς ήταν ο **Κόδρος**.
- Στη συνέχεια διαμορφώθηκε ένα **αριστοκρατικό** πολίτευμα που το αποτελούσαν:
  - ο **άρχοντας-βασιλιάς** (είχε θρησκευτικές εξουσίες)
  - ο **επώνυμος άρχοντας** (υπεύθυνος για τη σύγκληση της Εκκλησίας του Δήμου)
  - ο **άρχοντας πολέμαρχος** (είχε στρατιωτικές εξουσίες)
  - οι **έξι θεσμοθέτες** (είχαν δικαστικές και νομοθετικές εξουσίες)
  - ο **Άρειος Πάγος** (ήταν το ανώτατο δικαστήριο)
  - η **Εκκλησία του Δήμου** (ήταν η συνέλευση των Αθηναίων)

Οι κοινωνικές συγκρούσεις της Αθήνας

- Οι **έμποροι** και οι **βιοτέχνες** άρχισαν να αμφισβητούν την εξουσία των **ευγενών-αριστοκρατών**. Από την άλλη μεριά, οι **αγρότες** ήταν χρεωμένοι στους ευγενείς και γίνονταν δούλοι.
- Ο **Κόλων** το 632 π.Χ. προσπάθησε να εκμεταλλευτεί τη δυσανεξία των φτωχών και να γίνει τύραννος. Τελικά απέτυχε.
- Ο ίδιος δραπετεύσε, αλλά οι οπαδοί του θανατώθηκαν, παρότι είχαν καταφύγει στους βωμούς των θεών. Αυτή η ανόσια πράξη έμεινε γνωστή ως «**Κυλώνειον ἄγος**».
- Η ένταση στην Αθήνα συνεχίστηκε. Οι φτωχότεροι Αθηναίοι ζητούσαν α) **διαγραφή των χρεών τους** και β) **καταγραφή των νόμων** (μέχρι τότε ήταν άγραφοι και δεν μπορούσε να αποδοθεί σωστά η δικαιοσύνη).
- Τελικά το 624 π.Χ. ανατέθηκε στον **Δράκοντα** να καταγράψει τους νόμους. Οι **νόμοι του Δράκοντα** ήταν πολύ αυστηροί.

ΑΘΗΝΑ: ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ (σελ. 52-53)

Τα μέτρα του Σόλωνα

- Παρά την καταγραφή των νόμων, οι φτωχοί ήταν ακόμα δυσανεξτημένοι για τα υπέρογκα χρέη τους.
- Το 594 π.Χ. ανέθεσαν οι Αθηναίοι στο **Σόλωνα**, ποιητή και σοφό, να βρει λύσεις στο πρόβλημα.
- Τα **μέτρα** που εφάρμοσε ο Σόλων ήταν:
  - **κατάργηση των χρεών** (**σεισάχθεια** = αποτίναξη του βάρους)
  - **απελευθέρωση των υπόχρεων δούλων**
  - **απαγόρευση του δανεισμού με εγγύηση την προσωπική ελευθερία**
  - **διαίρεση των πολιτών σε 4 τάξεις με βάση το εισόδημα και όχι την καταγωγή**
  - **διεύρυνση του πολιτικού ρόλου της Εκκλησίας του Δήμου**

- ➔ Δημιουργία της **Βουλής των Τετρακοσίων**
- ➔ Δημιουργία του λαϊκού δικαστηρίου της **Ηλιαίας**
- ➔ **Υποχρεωτική συμμετοχή** στα κοινωνικά και πολιτικά θέματα

Η τυραννίδα του Πεισίστρατου

- Τα μέτρα του Σόλωνα ανακούφισαν τους φτωχούς αλλά **η γη παρέμενε στα χέρια των λίγων**.
- Την κατάσταση εκμεταλλεύτηκε ένας πλούσιος Αθηναίος, ο **Πεισίστρατος**, που πήρε με τη βία την εξουσία και επέβαλε **τυραννικό πολίτευμα**.
- Ο Πεισίστρατος στέρησε πολλές ελευθερίες από τους Αθηναίους, αλλά έκανε και σημαντικά δημόσια έργα.

Οι καινοτομίες του Κλεισθένη

- Όταν ανατράπηκε η τυραννία (510 π.Χ.), κυριάρχησαν οι δημοκρατικοί με αρχηγό τον **Κλεισθένη**.
- Ο Κλεισθένης πήρε ορισμένα μέτρα που έθεσαν τις **βάσεις της δημοκρατίας** στην Αθήνα:
  - 1) Χώρισε του κατοίκους της Αττικής σε **δέκα φυλές**, των οποίων τα μέλη προέρχονταν από διαφορετικές περιοχές (έτσι η συγγένεια και η καταγωγή έπαψαν να έχουν κυρίαρχη σημασία).
  - 2) Αύξησε τα μέλη της Βουλής **από 400 σε 500 (Βουλή των Πεντακοσίων)**.
  - 3) Αύξησε τον αριθμό των στρατηγών **από 1 σε 10** (ως τότε υπήρχε μόνο ο άρχων-πολέμαρχος).
  - 4) **Έκανε την Εκκλησία του Δήμου κυρίαρχο σώμα του πολιτεύματος** (έπαιρνε πια τις πιο σοβαρές αποφάσεις).
- Τα αποτελέσματα των καινοτομιών του Κλεισθένη:
  - ➔ έκανε **προσιτά τα αξιώματα** σε όλους τους πολίτες (**ισοτιμία-ισονομία**).
  - ➔ εξασφάλισε την **ενότητα** και την **ομόνοια** των πολιτών (**κοινωνική ειρήνη**).
  - ➔ αφύπνισε το **ενδιαφέρον του πολίτη για τα κοινά**.
  - ➔ έθεσε τα θεμέλια ενός πολιτεύματος που είχε αργότερα **παγκόσμια σημασία**.